

ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Жулавський А.Ю., Нагордна А.М.

Структурні зміни в сучасній економіці України є підґрунтям, на якому формується людський капітал. За даними Всесвітнього банку в структурі національного багатства багатьох розвинених країн домінує людський капітал, який складає 2/3 від сумарної величини.

Науковий напрям у світовій економічній думці, що розвиває систему поглядів, виражених у концепції „людського капіталу”, перебуває і нині на стадії розвитку, пошуку, який характеризується значним рівнем конкретних наукових результатів. У витоках теорії людського капіталу стояли класики економічної думки: В.Петті, А.Сміт, Д.Рікардо, К.Маркс. Визнання людини як особливого виду капіталу у 60-ті роки ХХ століття пов'язано з іменами Т.Шульца, Г.Беккера, Дж.Кендрика, Л.Туроу, М.Блауга.

Розвитком теорії людського капіталу займалися як російські науковці такі, як М.Критський, В.Марцинкевич, С.Дятлова, А.Добринін та інші, так і українські вчені - О.Грішнова, І.Каленюк, О.Бородіна, Н.Голікова, В.Мандибура та інші.

В наш час Україна знаходиться в достатньо глибокій соціально-економічній кризі, вихід з якої можливий шляхом підвищення інтелектуально-освітнього рівня суспільства. Цей рівень визначається потенціалом, створення якого являє собою затяжний процес, що регулюється державною політикою.

Засновники теорії людського капіталу Г.Беккер та Т.Шульц довели виробничу природу інвестицій в людину, що забезпечують значний та довгостроковий ефект.

Проблемою інвестування в людський капітал займалися такі українські вчені, як Л.Борщ, В.Близнюк, Т.Власенко, О.Бородіна та інші.

Україна з точки зору матеріальних та природних ресурсів, може бути економічно розвинутою країною.

Інвестування в людський капітал має здійснюватися на 4 рівнях:

а) особистісному – для формування людського капіталу окремих осіб;

б) мікрорівні – для формування людського капіталу підприємств;

в) мезорівні – для формування людського капіталу регіонів і галузей;

г) макрорівні – для формування сукупного людського капіталу країни.

Освіта, охорона здоров'я, професійна підготовка, мобільність робочої сили, виховання і догляд за дітьми відносяться до основних напрямів „людських інвестицій”. Тому політика держави в цьому напрямку повинна стати окремим, самостійним напрямком регулятивної функції уряду. Людський капітал, сформований в результаті інвестицій і накопичений людиною, визначений запас здоров'я, знань, навиків, спроможностей, мотивацій, що доцільно використовуються в тій чи іншій сфері суспільного відтворення, сприяє зростанню продуктивності праці й ефективності виробництва і тим самим впливає на зростання матеріального добробуту людини та економічне зростання держави.

Для вирішення проблеми виходу країни з кризи, необхідно підвищити рівень продуктивності. Це можна зробити шляхом:

- використовувати концепцію виробництва як умову підвищення конкурентоспроможності;

- створити організаційно-управлінські умови для того, щоб більшість відхилень від технологічного процесу знаходилось та відпрацьовувалось виробничим персоналом на рівні робочого місця, тобто, щоб система працювала «знизу»;

- необхідно орієнтуватись на довгострокову перспективу, проведення фундаментальних досліджень, інноваційну діяльність.

Інвестиції в людський капітал повинні носити довгостроковий характер витрат на освіту, не загальний, а цілеспрямований – на підготовку персоналу для пріоритетних напрямків. На цю мету повинні бути використані фінансові активи всіх суб'єктів ринкової економіки.

Література :

1.Грішнова О.А. Людський капітал: формування в системі освіти і професійної підготовки.-К:Знання,2001.-254с.

2.Близнюк В.В. Людський капітал як фактор економічного розвитку //Економіка і прогнозування.-2005.-№2.-с.64-74.